

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση T-468/14

Holistic Innovation Institute, SLU
κατά
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Χρηματοδοτική συνδρομή — Έρευνα — Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2007-2013) — Πρόγραμμα eDIGIREGION — Απόφαση της Επιτροπής με την οποία δεν γίνεται δεκτή η συμμετοχή επιχείρησης — Προσφυγή ακυρώσεως — Προθεσμία ασκήσεως προσφυγής — Έναρξη — Απαράδεκτο — Εξωσυμβατική ευθύνη — Ηθική βλάβη — Κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου που απονέμει δικαιώματα σε ιδιώτες»

Περίληψη – Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έκτο τμήμα) της 12ης Μαΐου 2016

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Προθεσμίες — Χαρακτήρας δημοσίας τάξεως — Αυτεπάγγελτη εξέταση από τον δικαστή της Ένωσης

[Άρθρο 263, εδ. 6, ΣΛΕΕ· Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρο 102 § 2]

2. Ένδικη διαδικασία — Προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής — Προσφυγή ασκηθείσα με τηλεομοιοτυπία — Προθεσμία για την κατάθεση του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου — Έναρξη — Ημερομηνία παραλαβής της τηλεομοιοτυπίας και όχι ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής

[Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρο 43 § 6]

3. Ένδικη διαδικασία — Εισαγωγικό δικόγραφο — Τυπικά στοιχεία — Μη κατάθεση του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου του δικογράφου της προσφυγής πριν από την εκπνοή της προθεσμίας — Απαράδεκτο

[Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρο 44 § 6]

4. Ένδικη διαδικασία — Προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής — Εκπρόθεσμη άσκηση — Συγγνωστή πλάνη — Έννοια — Άσκηση προσφυγής χωρίς υπογραφή του δικογράφου από τον δικηγόρο — Δεν περιλαμβάνεται

[Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρο 43 § 1, εδ.1]

5. Ένδικη διαδικασία — Εισαγωγικό δικόγραφο — Τυπικά στοιχεία — Ιδιόχειρη υπογραφή δικηγόρου — Ουσιώδης τύπος αυστηρής εφαρμογής — Δυνατότητα θεραπείας εκ των υστέρων — Δεν υφίσταται — Προσβολή του δικαιώματος σε αποτελεσματική ένδικη προστασία — Δεν συντρέχει

[Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρο 43 § 1, εδ. 1]

6. *Εξωσυμβατική ευθύνη — Προϋποθέσεις — Έλλειψη νομιμότητας — Ζημία — Αιτιώδης συνάφεια — Σωρευτικές προϋποθέσεις — Δεν συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις — Απόρριψη της αγωγής αποζημιώσεως στο σύνολό της*

(Άρθρο 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ)

7. *Αγωγή αποζημιώσεως — Αυτοτέλεια σε σχέση με την προσφυγή ακυρώσεως — Αγωγή με αίτημα την ανάκληση ατομικής αποφάσεως η οποία έχει καταστεί οριστική — Απαράδεκτο*

(Άρθρα 268 ΣΛΕΕ και 340, εδ. 2, ΣΛΕΕ)

8. *Ένδικη διαδικασία — Προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας — Προϋποθέσεις — Περαιτέρω ανάπτυξη υφιστάμενου λόγου — Παραδεκτό*

[Κανονισμός Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου (1991), άρθρα 44 § 1, στοιχείο γ', και 48 § 2]

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 25)

2. Βάσει του άρθρου 43, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, για τον έλεγχο της τηρήσεως των δικονομικών προθεσμιών λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία κατά την οποία το αντίγραφο του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου ενός διαδικαστικού εγγράφου περιέρχεται στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, υπό τον όρον ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο του εγγράφου κατατίθεται στη Γραμματεία αυτή το αργότερο δέκα ημέρες μετά τη λήψη της τηλεομοιοτυπίας ή του ηλεκτρονικού μηνύματος.

(βλ. σκέψη 28)

3. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 31)

4. Η έννοια της συγγνωστής πλάνης πρέπει να ερμηνεύεται αυστηρά και μπορεί να αφορά μόνον εξαιρετικές περιστάσεις. Επ' αυτού, σε περίπτωση προσφυγής που ασκήθηκε χωρίς να υπογραφεί το πρωτότυπο δικόγραφο από δικηγόρο, είναι απορριπτέο το επιχείρημα κατά το οποίο η σχετική πλάνη είναι συγγνωστή καθότι στο εθνικό δίκαιο χωρεί τακτοποίηση της μη υπογραφής από δικηγόρο του πρωτοτύπου δικογράφου. Την ευθύνη για την προετοιμασία, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των διαδικαστικών εγγράφων που πρέπει να κατατεθούν στη Γραμματεία έχει ο δικηγόρος του οικείου διαδίκου.

(βλ. σκέψη 32)

5. Το ότι η μη υπογραφή από δικηγόρο του δικογράφου της προσφυγής δεν θεραπεύεται στο δίκαιο της Ένωσης δεν συνιστά προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής. Πράγματι, η αυστηρή εφαρμογή των δικονομικών κανόνων ανταποκρίνεται στην επιταγή της ασφάλειας δικαίου και στην ανάγκη να αποφεύγεται κάθε δυσμενής διάκριση ή κάθε αυθαίρετη μεταχείριση κατά την απονομή της δικαιοσύνης. Μολονότι οι προϋποθέσεις υποβολής δικογράφων και οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής περιορίζουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, ο περιορισμός αυτός δεν θίγει την ίδια την ουσία του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, εφόσον οι σχετικοί κανόνες είναι σαφείς και δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία ερμηνείας.

(βλ. σκέψη 33)

6. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 41-44)

7. Η αγωγή αποζημίωσης, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, είναι αυτοτελής στο πλαίσιο των μέσων έννομης προστασίας του δικαίου της Ένωσης, οπότε το απαράδεκτο του αιτήματος ακυρώσεως δεν συνεπάγεται, αυτό καθαυτό, το απαράδεκτο του αιτήματος αποζημίωσης.

Πάντως, καίτοι ένας διάδικος μπορεί να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης χωρίς να υποχρεούται από καμία διάταξη να επιδιώξει την ακύρωση της παράνομης πράξης που του προξενεί ζημία, δεν μπορεί εντούτοις, με το τέχνασμα αυτό, να παρακάμψει το απαράδεκτο προσφυγής που στρέφεται κατά του ίδιου παράνομου μέτρου και επιδιώκει τα ίδια οικονομικά αποτελέσματα.

Επομένως, αγωγή αποζημίωσης πρέπει να κρίνεται απαράδεκτη οσάκις σκοπεί, στην πραγματικότητα, στην ανάκληση ατομικής απόφασης που έχει καταστεί απρόσβλητη και, εάν γινόταν δεκτή, θα είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης αυτής. Τούτο συντρέχει όταν ο ενάγων προσπαθεί, μέσω της αγωγής αποζημίωσης, να επιτύχει ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που θα του παρείχε η ευδοκίμηση μιας προσφυγής ακυρώσεως την οποία παρέλειψε να ασκήσει εμπροθέσμως.

Επιπλέον, αγωγή αποζημίωσης θα μπορούσε επίσης να είναι ικανή να εξαφανίσει τα έννομα αποτελέσματα απόφασης που έχει καταστεί οριστική, οσάκις ο ενάγων επιδιώκει ευρύτερο όφελος, το οποίο όμως περιλαμβάνει εκείνο που θα του είχε προσπορίσει μια ακυρωτική απόφαση. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει ωστόσο να διαπιστωθεί η ύπαρξη στενού δεσμού μεταξύ της αγωγής αποζημίωσης και της προσφυγής ακυρώσεως ώστε να συναχθεί το απαράδεκτο της πρώτης.

(βλ. σκέψεις 45-48)

8. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 79)